

GYULAFEHÉRVÁRI HIRLAP

Előfizetési árak:

Egész évre 4 ft, félvre 2 ft. negyedévre 1 ft. Egyes szám ára 8 kr.

Megjelenik minden héten egyszer: Csütörtökön.

Felölös szerkesztő és laptulajdonos:

ISSEKUTZ JÁNOS.

Főmunkatárs: **PUBLIK ERNŐ.**

Kiadó: **Papp György.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Püsp. Lyc. nyomda.

Hirdetések díjszabály szerint.

A házalók.

Az ipartörvény életbe lépte alkalmával e kérdés már egyszer foglalkoztatta az összes törvényhatóságokat.

A törvényhatóságok és rendezett tanácsú városok igyekezete oda irányult, hogy a sok tekintetű zaklatástól az egyes polgárok nyugalma megóvassék, s így legtöbb esetben annak eltiltása mellett nyilatkoztak.

Ugy de a szabad ipar már magában megköveteli azt, hogy mindenki árucikkét szabadon kínálhassa, eladhassa, annak vételére a szükséges kört felkeresse.

De ezzel szemben maguk az egyes városok és törvényhatóságok is élhetnek azon jogukkal, hogy a házalásra vonatkozólag oly szabályrendeletet alkossanak, mely ha nem is szorítja meg annak folytatását, de legalább oly jövedelmet hajt, melylyel egy és más intézmény alapitójához gyarapodhatik.

A házalás az ipar és kereskedelem terén mozog

E szerint lehetne a házalókra, s különösen a kereskedelmi utazókra minden helyen akkor, a midőn üzletet akarnak kötni, napi tartózkodásuk idejére 1 fttal terhelni, mely összeg az ipar és kereskedelmi iskola alapitójához lenne csatolandó.

És ez nem is jogtalan.

Ugy a házalók, mint a kereskedelmi utazók, a városból minden egyes cikküket busás áron értékesítik, üzleti helyiséget nem fizetnek, méltó tehát, hogy oly célhoz járuljanak egy csekély díj befizetése által, mely hivatva van az ipart és kereskedelmet fejleszteni.

Ennek elérése céljából, s különösen a díjak beszedése és beszolgáltatására vonatkozólag a szabályrendelet meghatározná, hogy a kereskedelmi utazók megérkezését a vendéglősök és kereskedők lennének kötelesek bejelenteni.

A vendéglősökre vonatkozólag határozatilag ki lenne mondandó, hogy eltilkolás esetében ők kötelesek a díjakat fizetni.

A házalókra nézve a rendőség lenne kötelezve oly alakban, hogy a midőn ezeknek a házalást bizonyos időre engedélyezi, a taxa befizetés nélkül azt ne tegye, illetve mindaddig, míg a napi 1 ft taxa befizetve nincs, engedélyt ne adjon.

Ily alakban hasznosabb munkát teljesítenék, mintha a házalást eltiltani akarának.

Ujdonságok.

— **Tiltakozás.** A románok Gyulafehérvárt megtartott gyűlésén egyedül a polgári házasság ellen tiltakoztak. — Meg kell említenünk azon példás rendet, melylyel a gyűlés megtartatott. A gyűlésből ő felségéhez üdvözlő táviratot menesztettek. — Elnöke a gyűlésnek helyi gör. kath. esperes Miku Janos ur volt, ki azt tapintatosan és helyesen vezette, előadó Iván János gör. kel. esperes lévén, tisztán tárgyilagosan szólott az ügyhöz.

— **Választás.** Vancsa János gör. kath. érseknek elhalálozásával megtüresedett fogarasi és balászfalvi érseki szék betöltése végett vasárnap e hó 16-án gyűltek össze a kerület választói Balászfalvára a végből, hogy a hármas kijelölést megtegyék. Mint tudjuk e jog a törvény alapján megilleti őket. Kir. biztosok voltak Pavel Mihály gör. kath. nagyváradai püspök és Jósika Lajos ő excellenciája. — A candidáló gyűlés a legnagyobb rendben foly le. — Mint tudósítónk írja legtöbb szavazatot nyert az első helyre Mihályi lugosi püspök, a második helyre Moldován János balászfalvi kanonok, a harmadik helyre Russu gör. kath. esperes jelenleg Szebenben. — E három legtöbb szavazatot nyert fogó felsége elé felterjesztetni a végből, hogy azok közül egyet kinevezzék. —

— **Az EMKE** tagokhoz a városi fiókegylet a követhető felhívást bocsátotta ki: Az E. M. K. E. gyulafehérvári fiókkörének 1893 márczius 5-én megtartott közgyűlésének határozata alapján ezennel felhívatik ezim, hogy eddigi hátralék tagsági díját f. év ápril végéig az alapszabályok 7. §-ának határozata alapján pénztárnok Csecskedy József kezéhez és nyugtájára annyival bizonyosabban fizesse be, mivel ellenesetben a kitűzött határnap elteltével per útján fog felvétetni. Az E. M. K. E. gyulafehérvári fiókkörétől, 1893 márczius 10-én. Figyelmeztetjük a tagokat arra, hogy az Emke tagdíjak nem fizetése esetében a per okvetetlen folyamatba lesz téve.

— **Jótekonyczéli műkedvelői előadás**

A helybeli műkedvelő társulat április hó 16-án este a Hungária dísztermében a kisdédóvoda javára három egy felvonásos vigjátékot adott elő, igen szép számú és intelligens közönség előtt. — A vigjáték darabok ezime a színlap szerint a következő volt: „Egy helyett két anyós“ spanyol vigjáték 1 felvonásban. Ezt megelőzi: Apró félreértések. Angol vigjáték 1 felvonásban — A kettő között: „Légy-ott!“ vigjáték 1 felvonásban s eként már maga a színlap is mulatságos sorrendjével mintegy bevezetése akart lenni azon komikus scénának, melyeken a közönség olyan jól mulatott. — Először is hogy félre ne értsük egymást, az „Apró félreértések“ mentek, — ebben Sir George Courtly (Bigner Károly), Aldermann Gayfare (Fuchs Nándor), Gayfare Károly (Kovács Jenő), Joizü Samu (Engel Jágó) és az udarmester (B. Komáromy Gyula) olyan kényelmetlen helyzetbe kerülnek, melyben kénytelenek egymás egészséges észjárása fölött aggódni, míg végre az apró félreértések egész sorozata után minden jóra fordul. — Kistül, hogy Joizü Samu a titkár a betűvetés mestersége helyett a laibachi pástétom sütéshez ért s hogy csak ő egyedül képes fenyőmadarat illatos rozmarin ágyban feltálalni. — A titkárból szakács, — a szakácsból titkár, — a titkárból főlegény lesz.

A vigjátéknak az a vége, hogy Sir George Bour tly

TÁRCZA

Bohó érzelmek.

(Humoreszk.)
(Vége.)

Mr. William Bobby a mi barátunk leült lassan, szótlanul és mosolygott . . . én a „Madarász“-t dudolgattam, a nőm, ez is mutatja milyen gyermekes volt, — legyet fogdosott, aztán letépte a szárnyát, oda lopta a Mr. Bobby tubákszínt kabátjának hajtókájára.

A rovar végig sétált a hajtókán, majd a vörhenyes pofa szakállon megállott, két mellső lábával végig simogatta fejét, mintha valamin gondolkodnék, majd egy sikertelen halk rebbenés után elkezdett kaszálni a lábával . . . piff! paff! Mr. Bobby kétoldalt oly hévvel vágta magát arczul, — mintha a francia parlament valamelyik „dilletans“ tagjától instructiót vett volna. — A feleségem elhalványodott, — én pedig átesáptam a „Dunári“-walzerbe.

Mr. Bobby aztán csontos ujjai közzé esipte a kis rovar, azt hittem meg fogja boxolni . . . pillanatig a körmei közt tartotta a vergődő állatot, — mintha azon gondolkodott volna, hogy milyen balálal végezze ki. — Majd a mutató ujjával az illatos panatella hamvát leütve, — a tűzes szivarvéget a légy felé közelítette.

Czicza arca hirtelen kipirult, kifejezésteljes szemében egy harmatesepp csillogott, s összetéve hófehér kezecskéit, szemérmes félénkséggel esdve tekintett Mr. Bobbyra . . . ne . . . ne . . . ne . . . kegyelem, irgalom ennek a kis életnek.

Nem győzöm eléggé hangsúlyozni, hogy a feleségem nagy gyermek volt.

Mr. Bobby összeráncolta árpakalász szemöldökét, s szinte látni lehetett ennek az óriás embernek

csillámló tengerzöld beryll szemeiből, hogy ezt az iczi piczi életet vad dübében kiakarja oltani, — aczél kék potrohát tüzzel megpörkölni. Egy szerzegés, egy látbatatlan fájdalom abban a kis szervezetben és vége.

Czicza bársony tapintatu puha kacsójával czirógatta Mr. Bobby ráncos arczát, — csevegett, hízlekedett a vad embernek, s a kérlelhetlen mint a legede-sebb tündér szárnyasatogására engedett, — az összegémberedett ujjak kiegyenesedtek s a kis élet meg volt mentve.

Mikor Mr. Bobby eltávozott, czicza egész váratlanul szólalt meg:

„Te ez a Bobby nagyon kedves ember!“

En éreztem, hogy egy vérhullám a fejembe szökött, melyet egyáltalában nem a moszkavit okozott.

E pillanattól kezdve az angol iránt valami sajátos ellenszenv támadt bennem, egy megmagyarázhatatlan ellenszenv.

Mr. William Bobby ezután is eljárt a házhoz, de én szándékosan kerültem őt. — Ő leült lassan a nagy karosszékbe és hallgatott. Így mult el két óra szótalan duettben. — Mikor már Boddy belefáradt az ülésbe, felállt és kezdett összeszedelőzködni. — Teréza mama ilyenkor biztatgatta:

Hova siet kedves Bobby? — beszélgessünk még egy kicsit kedves Bobby. Mr. Bobby! a kedves, újra beleült a karosszékbe és újra hallgatott egy óráig . . . Ha nem gyűlöltem volna ezt az embert, kacagtam volna rajta.

Öszre járt az idő. — Az eső nesztelen permtezésbe olvadt; — a tornác piros csipke végéről csillogó vízesep csepegett a kövezet törmelékeire; az őszi esőzés, a szürke párázaton átszűrődő gyöngye, halvány világosság, a szomoruan imbolgó elszárgult fák ködbe

vesző körvonalai, hol annyi édes perczet töltöttünk, s hol Teréza mama kiverte a két legszebbik fogamat, minden . . . minden olyan szomorú volt . . . Nem mozdultam egy ideig . . . az eolhárfa méla zenéje mintegy elkábitotta lelkemet s én önkéntelenül kalapom emeltem le.

E szentelt földön, ezek közt a lombok közt az illatos levegőben, oh! minek is mondjam, — itt vesztettem el . . . az anyósomat. — Szemeim eltévelyednek az üres esuka-májolajos üvegek légióin, melyek közt ijesztő rémkép gyanánt feltűnik a Teréza mama „elhizott“ alakja. Hallucináltam. — ki tudja, hol van ő? Ajkaimra halk fohász rebben: Mr. William Bobby, te nemes szívű ember, ugy-e nem fogod magadtól eleresztetni a mi Teréza mamánkat?

Most hirtelen két puha, meleg kar övezte át nyakamat. Czeczília volt. — Hallgatagon nézett reám mosolygó égszínkék szemeivel és én boldogan hallgattam e némaságot . . . Az eolhárfa hurjain a lég gyenge fuvallata bugott: Pá! kedves Teréza mama! Pá!

Publik Ernő.

Házasodnak-e?

A leány karsu, szép, szőke, tehetséges, élénk, szellemes, sokan hódolnak neki és udvarlóinak száma számtalan.

Mindazon bókokat, melyeket egy bajuszszaal árnyékoló száj több vagy kevesebb hévvel mondhat a század végén egy hölgynek, azt már mind hallotta és fel is tudja fogni azok igaz értékét.

Ismeri már azoknak az embereknek is az értékét, a kik strébercskedésből, vagy hozomány vadászatból házasodnak és azt is tudja, hogy fehér holló az, a ki még ősi szokás szerint szerelemből visz haza feleséget.

Szentül meg van győződve, hogy szükséges, miszerint egy korunkbeli hölgy ne adjon semmit bizonyos

leánya (Probászka Terike k. a.) férjhez megy. Ami annyi párbeszéd után egész természetesnek látszik. — Bigner Károly Sir George Courtly-ja, elegáns, nagyuri blazirtsággal volt megjárva. — Probászka Terike k. a. Ilona szerepében, a kedves, naiv bankárleányt mutatta be, sok szerencsével és még több kedvességgel.

Fuchs Nándor és Kovács Jenő helyes felfogással mozogtak a szerepüket teljesen kidomborították. — A megfontolás, az elegáns komikum, s a routinrozottság jellege ömlik végig Engel Jágó alakításán. — Engel Jágó nagyon ért az apró, finom árnyalatú helyzetek élvezetes megjátszásához, melyeket észrevétlenül koncentrált ahhoz a döntő jelenethez, melyben a közönségnek okvetlenül tapsolnia kell. — Komáromy Gyuláról alig lehet mást mondani, mint jót, — amely sokszor nagyon jóvá is válik. — Akármint játszik ő, — az okvetlenül jó, — a tegnapi udvarmester szerepben azonban nagyon jó volt, ami magától is értetődik. —

A másik vigjátók „A légy ott!” szintén a közönség folyton folyvást fokozódó figyelme és élvezete mellett folyt le. —

A szereplők összevágó, folyékony játéka állandó derűségben tartotta a hallgatóságot. — Különösen fel kell említenünk B. Komáromy Etelka k. a. Széplaky Lauráját. B. Komáromy Etelka, hogy úgy mondjuk kész szalonszínésznő, — társalgási modorának finom pointirozottságra, otthonias mozgása kellemes behatást gyakorol az emberre. — Volt is tapsban része. Háromszor hívták a lámpák elé. — Sikerében osztozkodott Arnstein Lenke k. a. aki Irén szerepét adta, — a kisasszonyföltépesével mindenben elért a képességét. — Röviden szólva: nagyon kedves Irén volt. — Széplaky Robert szerepe nagyon illet Fuchs Nándor egyéniségéhez, s ez egyike legjobb szerepeinek.

Végül következett: „Egy helyett két anyós.” Ez a darab aztán bekoronázta az estély sikerét. — Annyi komikus helyzet, — annyi ügyesen megjátszott jelenet méltán kivívhatta a közönség elismerését. Minden szerep ügyes kezekben volt. — Dicsérettel kell megemlékeznünk Molnár Jánosné asszonyról először azért, mert nem riadt vissza attól az áldozattól, hogy habár egy fertály óráig is, vén zsémbes, fekete pápaszemű anyós legyen, másodsor azért, mert mint anyós ez estén rendkívül érdekes módon kiállhatatlanná tudta magát tenni és ebben áll az ő sikere, — meg is kapta érte a tapsot. — Don Dolores Littassy Erzsike kisasszony mutatta be, aki olyan spanyol Donna volt, mint a pinta! De a mellett mint anyós, — a legkedvesebbek közzé tartozott, minél fogva hogy a kecskeszakállú Don Rafael spanyolul fejezve ki magunkat: „belegabalyodott” nem tartozik a csodák csodája közzé. — Hanem Donna Marianna, a kibűs patak habzó itálára vágyakozik, sem hagyta ám magát. — Kaufmann Ilona kisasszony akaratlanul is nagyon kedvesen játszott.

Olyan fürge, érdekes, kíváncsi kis spanyol menyecske volt, akinek éppen csak az volt a hibája, hogy két

hódotokra; a 19. század végén élő fiatal leány tudja, hogy az a bizonyos epedő tekintet semmi egyéb, mint pusztán társadalmi szórakoztatás és bele van oltva az a tudat, hogy ma már nem léteznek férfiak, kik egy szép, hozzájuk illő leány meglátásánál így kiáltanak: „ez, vagy senki más!”

Az ilyen boldonságok most már kimentek a divatból. Hol akad az a fiatal ember, a ki meglehetősen anyagi viszonyok közt élve, azt a döreséget küvesse el, hogy egy hozomány nélküli leányra vessen szemeit? Csak nem bolondult meg, hogy saját keresményéből és vagyonából tartsa el a családját? Pusztán egy esetben vehető figyelembe egy szegény leány, ha atyja, abban abban a szakmában, melybe a kérészt hivatása utalja, tekintélyes és befolyásos állással bír és legalább is egy kis — hivatal vagy üzletet biztosíthat.

A mai hölgyek nem oly érzékenyek többé, hogy ama bokrétnaknak, melyeket a farsang folyamán kapnak, bizonyos értéket vagy jelentőséget tulajdonítsanak. Legfeljebb megszámlálják őket és a virágok mennyiségéből vonják le azt a következtetést, hogy ünnepelika leányukat.

Am a mai fiatal emberek se mások. Határozottan tudják, hogy mennyi vagyonnal bír a szőke Tóni, hogy mennyit kap a félig süket Anna, hogy a tudóveszes Zelma apja mennyit „nyom”, tudják azt is, hogy a kisasszony atyja hány gyermekkel van még megáldva, hogy mennyibe kerül még a kicsikék nevelése, hogy a család vagyonossága csak addig tart, míg nem szállnak le nagyon a hitelrézrvények.

Mit ér, ha a leány szép, kedves, egészséges, szive tele van jóssággal, kedélye ragyogó... de ha a sors nem áldotta meg ötven ezer forint hozománnyal!

Fatális dolog! Sőt ostoba, ja de hát ma meg kell válogatni a szülőket. A mai korban a fiatal emberek a

anyóssal áldotta meg az Isten. Temperamentumának ez a kaczkias szerep rendkívül jól felelt meg. A többi szereplők közül Molnár János mint „Don Rafael” sikerrel oldta meg szerepét s arról győződött meg, hogy a társulat egyik legjobb tebenségű tagja.

Ebben a darabban is természetesen közreműködtek előbbi szereplők közül többen, így Bigner Károly és Engel Jágó, akikről ismétlések nélkül jellemzőbbet itt sem mondhatnánk. —

Van még két szereplő, akikről nem emlékeztünk meg. Az egyik szobaleány szerepét adott, Publik Emma kisasszony. A másik az inas szerepét vállalta magára s ez Kabdebo József. Publik Emma k. a. kedves, „naiv” szoba cica, a kinek a színpadon van egy szalagos, csipke köténye, a mellett egy jó adag kedvessége. Kabdebo József egy raffinirozott képű urasági inas, akinek a színpadon van egy suszter talér nagyságu fehér pittykés hopikék vérvörös liberája, smokingja, s salavárija. — Abrázátán szinte előmlik a kihívó kifejezés: mely az urasági inasok hiválgó tetszelgésével mosolyg a szemek közzé: „Hm! Meghiszem azt! Ide nézz! En vagyok a híres gyerek! Akit ugatnak a legyek! Mi? He?

Igazán: pompás, sikerült alakításokat láttunk, s ha a rövid felemlítésen kívül ítészeti minával foglalkozhatnánk az előadással, amit egyáltalában műkedvelőkkel szemben nem tehetünk, — úgy még nagyon sok érdekes dolgot lehetne erről az előadásról megírni.

Itt csak annyit még, hogy az előadás anyagi és erkölcsi sikerén tiszta szívből örvendünk. —

Hangverseny. Id. Mazalik Bazil zenetani tő e hó 8-án este a Hungária dísztermében tanítványaival a helybeli kisedővoda javára sikerült hangversenyt rendezett, melynek műsorát már egész terjedelmében ösmertettük volt. A hangverseny, melyen a tanítványok jó iskolázottságáról győződünk meg, — fényes tanúságot tesz Mazalik sokoldalú zenetani képzettségéről. A hangversenyt táncz követte, mely a késő éjjeli órákig tartott. — Az óvodának a tiszta jövedelemből 22 ft jutott.

Szerelmi kaland. Ez a kaland úgy kezdődik, hogy meglátta és megszerette. — Özv. Andris Lajosné, hogy hogynem bele talált nézni egy Sándor nevű cselédszerző szeméibe s bolondulásig megszerette. Szerelme tárgyát magához edesgette s traktálta édes csókkal és jóféle szilviummal. — Mikor a Sándor már betelt az édes csókkal s a jó féle szilviummal elkábulya szerelemtől és szilviumtól elkezdett a karjaival motolázni a levegőben, mely őt flutyölve kinevette. — Végre neki esett az ablakoknak jökleivel, s törte, zúzta őket cserepekre. — A rendőrség a cselédszerzőt beköltöztette a fogházba, ahol most elmélkedhetik azon, amit classikusok olyan szépen kifejeztek hogy:

„Sic eunt fata hominum
Ha tul erős a szilvium!”

— A rezervisták már megkapták a piros be

hívójegyet a tavaszi fegyvergyakorlatokra, — s pár

szívet figyelmen kívül hagyják, csak az ést és becsvá-

gyat veszik fontolóra. A fiatal leány tudja, hogy sehol sem lesz jobb dolga mint otthon, hogy csak itt halmozzák el szeretettel, de azért mégis el lelkében az a vágy, hogy saját otthonnal birjon, mert a szülői házbau látja, mily szép családi kép tárul fel előtte. Nem lehet, hogy ma csupa blazirt, élvágyó és önző ember él, hogy a szerelem és romantika teljesen elveszett volna.

A mama elviszi a színházba, hangversenyekre, fürdőhelyekre, de senki se akar beleharapni a savanyu almába.

A kisasszonyt körülrajongják, de a házassági ajánlattal csak nem akarnak kirukkolni, mert a beszerzett hiteles információk arról szólnak, hogy a kisasszonynak hozománya nincs, a papa pedig nem bír nagy befolyással.

A szép leány pedig, bármennyire is kész anyja parancsának megteleíni, hogy még jobban tessenek, bizonyos fatalizmussal vár, míg valamely véletlen őt is főkötő alá hozza, vagy pedig türelemmel és megadással beletörődik a megváltozhatatlanba...

Ilyen sofismákat hall most mindennap az ember. Az egész világ meg van róla győződve, hogy a mai fiatal emberek nem nőülnek többé, vagy ha igen, csak jó parthieket vesznek el.

De a világnak nincs igaza. Én napról-napra figyelem az eljegyzési híreket és ha statisztikát csinálnék, — ki tudnám mutatni, hogy a nőülési kedv egy csöppet se lanyhább, mint előbb és hogy a mai fiatal emberek is szívesen vesznek el szép és fiatal leányokat hozomány nélkül — csak azok menjenek el hozzájuk.

hétig újra anygaltörben fognak az utcán diszelegni, — mig aztán a diszes hódító „mundirt” újra berakják a magazinba a jövőd rezervistáinak.

— **A maszlág.** Nálunk is kedvelt sport az orvhalászat, amit az Ompolyon üznek a maszlaggal; a maszlág, mely a benne foglalt pierotorin folytán az erős hatású mérgekhez tartozik heves mérgezési tüneteket sőt halált is okozhat, a halakat elkábítja s lehetővé teszi az orvhalászoknak, hogy könnyű szerrel nagy mennyiségű halhoz jussanak. — Nagyon szükséges hiányt pótol a belügyminiszterium, midőn most az orvhalászat e nemét tiltotta, s a maszlág árusítását csak droguistáknak engedélyezte. — Ezután a maszlagra is ugyanazon szabályok lesznek mérvadók mint a mérgekre.

— **Pasasser fogás.** Ha egy idegen a helyi vasuti állomásra megérkezik, akarva nem akarva be kell ösmernie, hogy nálunk a fiakkeres had a legvendégszeretőbb népség közzé tartozik ezen a világon. — Ugy megfogdossák, tépik, ránczígálják, hogy azt se tudja melyik kocsi a kocsira. El se tudja képzelni az ember, hogy ezekbe a kocsisokba hogy szorulhatott be annyi előzékenység és udvariasság? A napokban egy uron csupa előzékenységből összetéptek egy „überziehert”; s egy asszonyságon egy bársony „mantillet-t. Akiknek aztán nem sikerül a fogás, — azok a kuffereken pottozkodnak. — Végre is az ember csak egy fiakkeren jöhet be, s azzal vigasztalja magát, hogy ennek az egy fiakkeresnek is annyi bért fizet, hogy máshol ugyanannyi bérért legalább is háromszor behoznák a vasutól.

— **Az anthropo-photometer.** Edison újabb találmányon dolgozik, a mely bár még nincsen tul a kezdet stádiumán, mégis a legmerészebb várakozásra jogosít. Régóta ismerik az emberek az ugynevezett „álati villamosságot.” Ha például egy macska szőrének sötétben simogatjuk, azt látjuk, hogy szikrákat lövel. Flammarion egy arisztokrata hölgyről beszéli, hogy vörös haja és bőre csodálatos elektromos fényt terjesztett. Ily és hasonló jelenségekre alapították egyes tudósok azt a feltevést, hogy az emberi organizmus elektromos folyamatra vezethető vissza. Ekkor természetesen az egész idegrendszer nem egyéb, mint elektromos vezetékek hálózata, melynek központja az agy. Ez elméletből következik, hogy a gondolkodás is elektromos folyamat. E hipotézis alapján lehetségesnek tartják azt is, hogy az ember gondolatát villamossággá változtassák át, ennek az elektromos áramerejét megmérjük különbözőképp alkalmazhassuk. Edison oly készüléket szerkesztett, melyben az emberi gondolatok ilyen villamos erőre átváltozthatók. Mihelyt a készüléket egy gondolkodó ember fejéhez érinti, az apparátus izzó lámpája azonnal fényt terjeszt. A fény azonban nyomban kialszik, mihielyt megszünik a gondolkodás, ha például a gondolkodó elalszik. A készüléknek „anthropo-photometer” a neve. Az egyik ember intenzívebben gondolkodik a másikonál. Az egyik ember gondolatvillamossága csak egy izzólámpának ad fényt, egy másik gondolataival egy egész termet kápráztatón bevilágíthat. Az angolok hiába tartanak nagyobnak Gladstonet-t Bismerek nál, ha az anthropo-photometer kérihetetlenül kimutatja az ellenkezőt. De a gyakorlati életben is megmérhetetlen haszná volna e találmánynak. Ellenőrizni lehet a banyag és doogtalan embereket, a házi urak megtakaríthatnák a lépcsőház és udvar világítási költségeit, ha ráparancsolnák lakóikra, hogy mihielyt házukba költöznek, törjék a fejüket a házba pontos lefűtésén, az iroda-főnök csatlakoztatnák megtudhatná, melyik lopja a napot a melyik görnyed nehéz számadások közt. Még jobban értékesíthető lenne ez a találmány, ha az izzólámpa helyett gépekkel kötnék össze. Ily módon megtörténhetné, hogy egy fűzfapoéta gondolatai valamelyik eszmadiának varrógépét hajtják, ha ugyan elegendő hozzá.

— **Kikelesei.** A főváros nyilvános terei ismét ünneplőt öltöttek, még pedig ezuttal újszerűt. A minden tekintetben baladás embere, Ilseman főkertész e tavaszon jácint és tulipánokkal ültette be az Erzsébet tér és a többi terek virágrondelláit és e hagymásnövények most készülnek fejteni megragadó színpompájú virányukat, mely virány csakugyan dicséri mestereit, egy a főkertészt, valamint a Mauthner magkereskedő czeget, e szép virágu hagymák szállítóját. A csoportokat hatalmas keretként gyönyörű bársonyszerű tude zöld pázsit övezi, melynek magvát valamint eddig 15 éven át, egy ez évben szintén a hírneves Mauthner Ödön czege szállította, mely czege ez irányban is utólrhetetlent nyújt.

Apróságok.

Tapasztalatból.

Férj: Csak nem vagy féltékeny? Tudod, hogy csak vadászatra megyek.

Nő: Ej, tudom azt is, hogy a vadászok mi-

lyen vakmerők. Tapasztaltam, mikor a tavalyi vadász-idény alatt kijártam az erdőbe.

*

Háziur: De figyelmeztetem, hogy a másik lakásban folyton zongoráznak.

Családfő: Oh, azt mi nem halljuk . . . Két zongorát is tulkiabál a nyolcz gyerekünk, két kutyánk, meg a papagályunk.

*

A lelkiismeret csak békét hagy.

Bíróság elé került a cigány malaclopás miatt.

Bíró: Aztán nem furt a lelkiismeret a tett elkövetése után?

Cigány: Az még csak békét hagyott volna, hanem az az átkozott malaes igen harapdált a sűrőm alatt.

*

A csók.

Irma: Csókoltál már Irén olyan férfit, kinek barjusa van?

Irén: Még sohasem. Vajjon milyen lehet az?

Irma: Magam sem tudom. De itt van a papa ruhakéfeje, próbáljuk meg.

*

Vigasztalás.

Egy koremai törzsvendég, a kit a koremből kidobtak, a következőleg monológizál:

Nem tesz semmit. Hisz öt perc múlva már ugys becsukták volna a koremat.

CSARNOK.

„Ezeregy rögeszme“.

— Regény. —

Írta: **Damas Sándor.**

Fordította: **Publik Ernő.**

(Folytatás.)

— Pompás egy felelet. Tán ugyanaz a józan ész, mely a Galilei bíráit arról világosította fel, hogy a nap forog s a föld áll? Az ész csak egy theoria kedves, orvos ur. Tetté már kísérleteket levágott fejeken?

— Nem én, soha.

— Olvasta valamikor Sommeringértekezéseit? Hát Dr. Sue jegyzeteit olvasta-e? Ösmeri-e Ueher tetteit?

— Guillotin urnak is igazat ad ön abban, hogy az ön gépje a legegyszerűbb eszköz, melylyel a leggyorsabban lehet a balált előidézni?

— Teljesen igazat adok neki!

— Pedig ön téved!

— Az is megeshetik!

— Hallgasson meg orvos ur, ha már olyan nagy dolgot csináltunk az egészéből, megfelelek én magam önnek tudományosan, — az urak is megfogják érteni.

Az orvos kétkedő mozdulatot tett.

Mi Ledru ur köré csoportosultunk, én kíváncsian figyeltem reá, nem tudom az élők avagy a halottak érdekltek-e jobban. Magam is tanulmányoztam némileg a fájdalmakat, melyek a különböző halálnemeket megelőzik, vagy kísérik.

— No beszéljen — mondá az orvos, hitetlenül mosolyogva.

— Akinek csak egy kis fogalma van az emberi test szervezetről és az életerőről, még az is tudja, hogy az érzékenység nem tompul el rögtön a kivégzéskor. Az én megfigyeléseim, kedves orvos ur, nem holmi feltevéseken, hanem tényleges tapasztalatokon nyugszanak.

— Szeretném hallani azokat!

— Először is az agy az érzelmek gőczpontja, nemde igaz?

— Valószínűleg!

— Ez érzéki szerv tevékenységben lehet akkor is, ha teljes benne a vérkeringés, avagy ha kissé gyöngült s illetőleg megzavartatott.

— Lehet!

— Ha tehát az agyvelő képezi székhelyét e tevékenységnek, a kivégzett mind az ideig, míg agya e tevékenység életerejével bír, öntudattal is rendelkezik.

— Megengedem.

— Haller a „Természettudomány elemei“ című művének II-ik kötetében a 35. oldalon ezeket mondja: Egy levágott fej felnyitotta szempilláit, s reám nézett oldalvást, mivel ujjamhegyével megnyomtam nyúlt agyvelejét.

— Haller . . . hiszen Haller is tévedhet.

— Nem állítom az ellenkezőjét, tévedni emberi dolog. De itt van egy másik. Weycard „Philosophia“-jának 221. oldalán szóról-szóra ez van nyomtatva: „Látam, mikor megmozdultak annak az embernek az ajkai, kit az imént lefejezték.“

— Ez nagyon szép, hanem ajkmozgatás és beszéd közt . . .

— Várjon, majd rákerül a sor erre is. Vegye elő Sommering munkáját, abban meg ezeket fogja találni, Több orvostársam mondta nekem, hogy látták, mikor egy törzsétől levágott fej a fogait csikorgatta, én abban a meggyőződésben vagyok, hogyba a légző szervekben lég toluina fel, ezek a fejek még meg is szólalnának. Sőt, orvos ur, — tette hozzá elhalványulva Ledru ur saját magammal történt, hogy egy ilyen fej megszé-
litott?

— Ont?

— Igen, engemet, tán azt akarja mondani, hogy én is megtévelyodtam?

— Az ördögbe! — kiáltá az orvos — ha ön azt állítja, hogy . . .

— Igen is állítom, mert megtörtént velem. On rendkívül udvarias orvos ur, hogy nyíltan nem akarja kimondani, mikép bolondnak tart, de mert ugy is gondolja magában, egyre megy a dolog.

— Beszélje el hát, hadd halljuk — mondá az orvos.

— De nem megy ám olyan könnyen, mint ahogy képzei. — Tudja-e, hogy az, amit most elakarrok beszélni, ide s tova 47 éve, amikor megtörtént velem, hogy nem mondtam el senkinek, s ma sem állok jót róla, hogy el nem akad a szavam, mint akkor, midőn a fej haldokló szemeit, reám szegezve, megszólított.

Az elbeszélés kezdett érdekesebbé, a változat tragikussá válni.

— Bátorság Ledru — mondá Alliette — beszélj!

— Beszéld el, kérlek kedves barátom! — szólott Mouille abbé.

— Ledru ur — kéré a halovány asszony. Én nem szóltam semmit, de szemeimben ott égett a kérelem kifejezése.

— Csodálatos ritkaság, — mondá senkinek se válszólva, mintegy önmagának — hogy mennyire összevágna ezek a történetek. Tudja ön, hogy ki vagyok én? — kérde Ledru hozzám fordulva.

— Hogyne tudnám — válaszoltam — ön a Fontenay aux-Rosesi polgármester, egy igen szellemes ember . . .

Ledru egy mosollyal köszöntö meg.

— A családomat és ide származásomat értettem — mondá.

— Ezt nem ösmerem — felelém.

— Tehát hallgasson meg, s habár hosszadalmas lesz kissé a történet, melyre kíváncsi, de én szívesen fogom önnek elbeszélni. — Sikertől é vagy nem, az idegeimtől függ.

Mindenki elfoglalta helyét kényelemmel, hogy csevegessen.

Az egész szalon mintha valóban ily alkalmakra lett volna alkotva, elég terjedelmes és sötét volt, úgy hogy a szögletekben teljes sötétség honolt, ami csekély világosság a teremben volt, az az ablakok és ajtók résein tört be. Ezen szögletek egyikében ült a sápadt hölgy. Fekete öltönye teljesen beolvadt a homályba. Csak a fejét lehetett látni, mely mozdulatlanul pihent a vánszón.

— Én — kezdé Ledru — a híres Cosmusnak, a a király physicusának a fia vagyok. Atyám, kit furesa burleszkyszerű melléneve után könnyen holmi charlatannak, vagy bűvész s ezermesternek gondolhatnak, ki való tudós volt a Volta, Galvani és Mesmer iskolából. Ő mint első, Franciaországban, toglalkozott a villanyossággal és delejességgel, s a királyi udvarban matematikai és fermészettani felolvasásokat tartott.

Szegény Mária Antonia, kit husz izben is láttam, s aki kezemet megfogva, nem egyszer csókolt meg, persze gyermekkoromban, Mária Antonia rajongott érte 1777-ben, mikor átutazóban volt II. József egy nyilatkozott, hogy soha bámulatosabb embert nem látott életében Cosmusnál.

(Folyt. köv.)

Közgazdaság.

Piaczi árak.

Gyulafehérvár 1893 Apr. 8.

Tiszta buza egy hektoliter	6 frt 80 kr.
Elegy buza „ „	5 frt 80 kr.
Rozs „ „	4 frt 55 kr.
Zab „ „	6 frt — kr.
Törökbuza „ „	4 frt 06 kr.
Széna kötetlen egy métermázs	3 frt — kr.
Alomszalma „ „	2 frt — kr.
Marhabús egy kilogramm	52 kr.

Nyilttér*)

Selyem hamisítvány. Egessünk el egy mintát a venni szándékolt fekete selyemből s a hamisítás rögtön kiderül: mert míg a valódi s jól festett selyem az elégetésnél nyomban összepödörödik és csakhamar kialszik, maga után csekély világosbarna hamut hagyván; addig a hamisított selyem (mely zsiros színű-szállónas lesz és könnyen törlik) lassan tovább ég (minthogy rostszálai a festanyagtól telítettet tovább izzanak) és sötét barna hamut hagy maga után, de valódi selyem módjára soha össze nem pödörödik, csak meggörbül. **Henneberg & Co.** (cs. kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben, házhoz szállítva, postabér- és vámmentesen szívesen küld bárkinek is mintákat akár egyes öltönyekre való, akár egész végekre levő valódi selyem szöveteiből Svájcba czínezett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

*E rovatban megjelenő közleményekért semmi felelősséget nem vállal el a — Szerk.

Hirdetések.

Sok pénzt

kereshetnek tisztességes és megbízható egyének törvényesen kiállított részletveik és sorsjegyek elárúsítása folytán, kik bankházunkkal összeköttetésbe lépni akarnak.

Üzletünk 25 év óta áll fenn szilárd alapon.

Magas jutalék vagy fix fizetés mellett.

Ajánlatok intézendők

betéti társaság

Dirnfeld-testvérek

Bankházánál

Budapest, Fürdő-utca 4. sz. 40 5—5

Legsebb minták kívánatra ingyen és bérmentve.

Tartalomdu mintá könyvek, még eddig nálunk nem láttottak, szabóknak bérmentve.

Nem adok 2 1/2 vagy 3 1/2 frt árleéngedést méterenként, sem a szabóknak ajándékokat, mi rendesen a vevő hátrányára szolgál, — gyáramban készpénz fizetés mellett szabott árak vannak, hogy így alkalm legyen bárkinek is olcsón és jó árut vásárolhatni.

Ajánlom különösen — a sok imitált szövetekre való figyelmeztetés mellett

Ruha szöveteimet

Pervient, Doskint, és szabályszerű szöveteimet a fő-tisztelendő clerus becses figyelmébe, ugyszintén cs. kir. hivatalnokok, tűzoltók, tornászok, lövészek stbi figyelmébe. Livreekre, teke asztalokra, kocsibevonatok, utazó köpenyekre 4—14 frtig stbi.

A ki értékes, tartós, használható, tiszta gyapju szöveteiket és nem rongyokat, melyek a csináltatás költségeit sem érik meg, vásárolni akar, az forduljon bizalomteljesen a félmillio forint értékű ruha szövetgyáros

Stikarofsky Jánoshoz, Brűnben.

Gyárom nagy kiterjedését és szállítási képességét feltüntetendő, kinyilvánítom, hogy külföldi kivitelem kamgarn szövetek, szabászati és könyvkötészeti kellékekben a legnagyobb egész Európában és meghívom a t. közönséget, hogy alkalomadtán óriási kiterjedésű gyáramat, hol állandóan 150 munkás van alkalmazva, megtekinteni szíveskedjék.

Szállítás csak utánvéttel.

Levelezés magyar, német, cseh olasz, francia és angol nyelven.

Sz. 100—1893 bir. végr.

44 1--1.

Arverési hirdetmény.

Alólirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a gyulafehérvári kir. járásbíróaság 386—1893 polg. számu kiküldő végzése által a Dévai előlegezési szövetkezet végrehajtató javára vingárdi Kolumbán János és özvegy Csűrös Józsefné ellen 1200 frt tőke, ennek 1892 év május hó 15-ik napjától számítható 6% kamatai és egyéb törvényes járulékei követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság 23/III—1893 lefoglalt és 480 frtra becsült (tekintettel arra, hogy első alperes Kolumbán Jánosnál lefoglalt 1200 frt becsértékű igás marhák, melyek a gazdasága folytatásához szükségese s mintilyenek a törvény értelmében November 15-éig elnemárverezhetők s most ezen okból hagyattak ki az árverezésre becsatás alól) azonban a kivételt nem képező alábbiak, ugymint egy körülbelül 12 éves pej szőrű csikózó anyakacsa és 40 darab anyajuh vegyesek fehérek és feketék, részben megbárányozva és részben még bárányozatlan, ezen itteni irt ingóságok, nyilvános árverés után eladatnak.

Mely árverésnek az 1881—1893 polg. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen vagyis Vín-gárdon, a község háza előtt leendő eszközzésére 1893-ik év május hó 4-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is eladni fognak.

Felhívhatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárától a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alóli kiküldöttnek vagy írásban beadni vagy pedig szóval bejelenteni, mivel különben joguk nem fog tekintetbe vétetni.

A törvényes határidő ezen hirdetésnek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számított.

Az elárverezendő ingóságok vételára 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított, feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Gyfvárt, 1893 ik évi április hó 17-ik napján.

Cs. a Lázár,
kir. bírósági végrehajtó

Jó kivitelű és jutányos, lakatos és gépmunkák.

WILLERSDORFER FERENCZ

épület-, mű és géplakatos, okleveles gépész.

Gyulafehérvárt, a várbavezető uton a hid mellett.

Ajánlja jól felszerelt és a mai kornak teljesen megfelelő épület-, mű és géplakatos műhelyét a n. érd. közönség b. figyelmébe.

Felválal és készít mindenféle épületvasalások, diszkapuk, és mürácsolat munkákat, felállít új telefonokat, és javít mindenféle villomós telepeket és Apparátusokat.

Különös figyelmébe ajánlja a t. gazda közönségnek mindenféle kézi, ló, és gőz erőre való gazdasági gépek szakszerű és lelkiismeretes kijavítását.

Ezen a vidéken nagyon sok panasz történt a t. gazda közönség részéről, hogy bizalmukkal vissza éltek, a mi nagy kárral jár, tehát hogy ezek ne ismétlődjenek, kérem a n. érd. közönséget engem b. bizalmával megtisztelni.

Becsés pártfogását kéri tisztelettel

Willersdorfer Ferencz,

épület-, mű és géplakatos, okl. gépész.

45 1—3

Az összes nyereség a biztosítottak javára esik.

Tisztán kölcsönös.
Részvényesei
nincsenek.

47 1—*

A legnagyobb
és
leggazdagabb
pénz-
intézet
a világon.

Biztosítéki
alapja:

907

millió
frank.

new-yorki
életbiztosító
társaság.

THE MUTUAL ALAPÍTOTT 1843.
Biztosít
emberi élet-
tet a legkül-
önbözőbb és
legelőnyösebb
módozatok szerint.
Prospektusokkal
és tüzetesebb felvilágo-
sítással szolgál az
Erdélyrészi aligazgatóság
KOLOZSVÁRTT,
vagy a helybeli ügynökség:
a Gyulafehérvári
takarékpénztár.
GYULAFEHÉRVÁRTT.

Az összes nyereség a biztosítottak javára esik.

Sargfélé hatóságilag vizsgáltatott

KALODONT

A
(fogak szépsége)
elismert nélkülözhetlen
fogtisztító-
szer

Aromatikus felfrissítő
és nagyon alkalmas
utazásokon.

Bel- és külföldön nagy
sikerrel bevezetve.

Alkalmas bepakolása,
olesósága és tisztasága
folytán, udvarok,
nemesség és egyszerű
polgári házakban ta-
lálható.

Ára 35 kr.

136 10—11

Óvakodjanak

a miénkhez hasonló
elcsomagolt értéktelen

utánzásoktól.

A legjobb óvszer fer-
tőztető betegségek
ellen.

Elismert levelek
a legfelsőbb kö-
rökből.

Minden gyógyszerár-
rak és illatszerek ár-
soknál kapható.

Ára 35 kr.

KALODONT

Elővigyázat a

ZACHERLIN

bevásárlásánál,

ezen leghathatósabb szernél mindenféle rovarok ellen.

Vevő: „Miért nyújt nekem nyitott rovarport? hisz én Zacher-
lint kértem és ez tudvalevőleg csak palackokban kapható. Jól
tudom, hogy szédelgés az, ha a híres Zacherlint papíres-
magokban adják; ez csak közönséges rovarpor lehet. Vagy ad-
jon egy bepecsételt palackot, a melyen Zacherl fel van írva,
vagy a pénzemet vissza. Megesalni nem hagyom magamat.

Kapható:

Gyulafehérvárt: Frölich Gyula, Szentgyörgyi M. gyógyszer, Jakabfy Albert, Nagy József.

Abrudbányán: Molnár Árpád.

Balászfalván: Salmen J., Schiszl Károly, Simberger Salamon gyógyszer.

Nagy-Enyeden: Czimer J. József, Winkler János, Bisztricsány Lajos.

Mar.-Ujváron: Virág Tamás.

Piskin: Ferber János, Zeidner Gusztáv.

Szász-Szebesen: Binder Lajos gyógyszer, Schneider Vilmos gyógyszer, Ohnitz János, Gross J. János.

Szászvároson: Vlad Miklós gyógyszer, Zobel W. G., Németh János, Vallepagi F.

48 1—6

VICTORIA

budai keserűviz.

Hivatalos vegyelemzés szerint a föld legértékesebb keserűvize. 8 kiállításon kitüntetve. Dr. Buschek tanár, udv. tanácsos Bécs, kitűnő keserűviz. Dr. Brauh v. Fernwald tanár, udv. tanácsos Bécs, kitűnő hatású. Dr. Lambi tanár Varsó, legkitűnőbb hatású keserűviz. Dr. H. E. Roscoe tanár Manchester, nagy orvosi becs-
esei bíró viz. Dr. MacLagan tanár Edinburg, kitűnő forrás. Hasonlóan nyilatkoznak magyar, olasz, orosz, stb. orvosok. 32 6—10

Összehasonlítási táblázat,

melyből kitűnik, hogy a „Victoria” forrás a föld legerő-
sebb keserűvizét tartalmazza. Az alantabbi számok a szí-
lád alkatrészek összegét mutatják egy liter vízben.

Victoria . . .	58.05	Königs bitterquelle	37.55
Rákóczy . . .	53.53	Pülner Bitterwasser	32.72
Franz Josef . . .	52.29	Friedrichshaller . .	25.29
Hunyadi László .	31.07	Seidschützer . . .	23.21
Hunyadi János .	41.37		

Eövebb értesítés a körlevelekben.

Lerakat: Minden fűszerkereskedésben
Tulajdonos: UNGAR IGN. és fia BUDAPESTEN

Mindenemű

fogfájdalmat

sőt akkor is,
midőn a fogak odvasak vagy meg van-
nak ronva,

tűstént és maradón eltávolít
a hirneves indiai kivonat.
Kitűnőségénél fogva annak egy
háztartásnál sem keletkezik hi-
nyozni.

Gyulafehérvárt, valódián kapható:

35 kros üvegesében a fő-
raktárban

Frölich Gyula
gyógyszerésznél.

07 52

Nyomatott a püsp. Lyc. könyvnyomdában Gyulafehérvárt.